НАУКА

Изъ чудеса на човѣшкия организъмъ

Силата на сърцето и кръвта

Човѣшкото *„азъ“* е, представлява едно истинско чудо на чудеса, какваото никой майсторъ и ученъ не може никога да го построи. То е голѣмо колкото юмрукъ, съ една кухина, подраздѣлена на четири отдѣленія, които се сношаватъ двѣ по двѣ (лѣво предсѣрдие съ лѣво стомахче и дѣсно предсѣрдие съ дѣсно стомахче) чрезъ отвори, снабдени съ сърдечни клапи. Такова има и на отворитѣ, които съединяватъ сърдечнитѣ стомахчета съ голѣмитѣ кръвоносни сждове (артерии).

Работата му е огромна, невѣроятна, загадъчна. То започва да тупти, още отъ начало на човѣшкото съществуване и продължава тази важна и незамѣнима за живота ни, работа, цѣлъ животъ. *Умора за сърдето не съществува.*

То се свива 70 пъти въ минута и при всѣко сжимаване изтласква около 114 куб. см. кръвъ въ артериитѣ, което прави 8 литра за минута, или 480 литри за часъ. Нѣкои сж се сами смѣтнали колко литри ще изтласка за 24 часа, после за 1 година, и найсѣтне за 70—80 и 100 години човѣшки животъ. Ще се получи цѣло езеро пълно съ кръвъ.

За 24 часа сърцето развива такава сила, чрезъ която може да се издигне 1 кг. въ всякоторна сграда. Ако човѣкъ на върха на Айфеловата кула, която е висока 300 метрий. А какви голѣми работа ще извърши то за цѣлия човѣшки животъ?

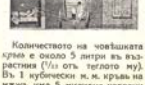

Количеството на човѣшката *кръвъ* е около 5 литри въ възрастния (1/13 отъ тѣлото му). Въ 1 кубическия м. м. кръвъ на мѫжъ има 5 милиона червени кръвни тѣлца, а на жена 4½ милиона.

Единъ грамъ кръвъ има 5 милиарда *червени кръвни тѣлца*, а всичката на кръвъ 25,000 милиарда. Тѣ разнасятъ кислорода (животворния газъ) на чистия въздухъ отъ бѣлитѣ дробове до всички клѣтчици на организъма, и обратно се натоварватъ съ мѫртвия газъ (въглероденъ двуокисъ), който измѫкватъ въ бѣлитѣ дробове и ние го издишваме редовно. Иначе ще се задушимъ.

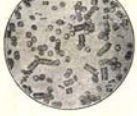

Бѣлитѣ кръвни тѣлца — наричатъ защитницитѣ — борци срещу микробитѣ сѫ около 6—8,000 въ 1 куб. м. м. кръвъ, но сѫ достатъчни за защитата на отъ заразитѣ. При нараняване напр., тѣ се събираатъ отъ всички краища и пълзватъ по рана, като унищожаватъ микробитѣ. Силната и здрава кръвъ дава здравъ и дългъ животъ на всѣки човѣкъ. Пазете сърцето си и кръвта си здрави.

д-ръ Н. Станчевъ.

МАРТЕНИЧКИ

Мартенички, мартенички
за вратленца, за рѫчички.

Ялленички,
шаренички —

Отъ коприна и отъ прежда,
съ Вѣра, Обичъ и Надежда.

До кръстчето,
сърдчицето.

Котвичката е на кряя,
азъ пъкъ радостна сия.

И наричамъ,
и обричамъ:

Вѣрнатъ ли се ластовички,
презъ морето презъ горчики,

Да имъ кажа
и приказа:

— „Ласто, ласто-ластовичке,
грамо, грамо — грамѝотчиче —
на ви сѝнньо и зелено,
дайте бѣло и червено!
Да бѣлѣя, като мдѣко,
да здравѣя, червенѣя,
като божурѫ у градина —
тазъ година, до година,
до година, до амина! . . .“

Трайко Симеоновъ

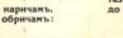

Слънчева храна

Разделенска се тревички по поля и гори, и зедно съ тѣхъ израстваха затоплени отъ слънчевитѣ лѫчи, и многоочаквайтѣ прѣкни, зелени вкусни храни — сливакъ, коприва, лапѫдъ, лобода, киселецъ, лукъ, чесънъ, радина, черенъ боѫъ, магданозъ, ръбленки, салати, марули, гъозумъ, копъръ и др. Тѣ сж една чудесна храна за всѣки човѣкъ, а особено за децата сж зелчиска слънчева храна, защото дарватъ кръвта имъ съ животворнитѣ витамини, желѣзо и др. хранителни соли. Тѣ възобновяватъ защитницитѣ сили на организъма за борба съ микробитѣ, засилватъ кръвта и пречистватъ тѣлото отъ застоялитѣ отрови. Зимната храна натрупва много вредни остатъци въ тѣлесникѣ клетки. Зелената прѣсна, слънчева храна ги извлѣчи навлѣзъ и замсчка кости, зѫби, мускули и нерви на всѣко здравие, когато се храни предимно съ нея, въ видъ на суровки салати или сготвена гостби. Жѫте всѣки день слънчева зеленчукова храна и ще станете здрави, по-здрави, найзаравни!

КОПРИВА

Отъ коприна, набрана
още рано — заранa, —
мирнзлива чорбица
вдига пара въ паница

Тѫ е сладка и вкусна, —
гостба лена, изкусна:
кръвь желѣзна дарява,
за трудъ мишци калява!

Нешко Савовъ

Стълбове на науката

Паулъ Улекхутъ

Професоръ по химия въ Фрайбургъ (Германия) е голѣмъ ученъ и изследователь въ областьта на науката за микробитѣ (бактериологията). Той е бѣлъ съгрудникъ на великитѣ учени **Луи Пастьоръ** и **Робертъ Кохъ**. Напримѣръ е откритъ открития въ тази область, както за човѣшкитѣ, тая и за животинскитѣ заразни болести. Сѫщо сѫдѣйствоваше за опредѣлване на човѣшкаата кръвь и примѣсвѣ на чужди бѣлтъчини при фалшифицирацата на хранителнитѣ продукти. Прочуетѣ е причиненителитѣ на месинѣтѣ оранения. Голѣмъ познавачъ на тифуса.

Много обчаемъ цѣлитѣ и стихотворенитѣ.

Минналата година той бѣше гостъ на нашия медицински факултетъ и между 60 студенти, е показвалъ невероятна енергия при обновлсване сж изъ България.

Баба Марта

Февруарий, февруарий
твоя часъ насамъ удари.

По полета, по бани
баба Марта днесъ се шири

И разнѣва дъли плитки
съсъ червени, бѣли китки.

Въ всѣка китка радость крие
всѣка китка шадимъ мие.

Тѣзи китки отъ червено
шарятъ бузнѣтѣ засмѣни

И обсипвати вси дрѣвчета
съ малки розови цвѣтчета.

А пъкъ бѣлитѣ и китки
прекрѣсвѣнени съ честитки

Предвестяватъ пролѣтъ мила
и ни носятъ здраве, сила.

Иванъ Фичевъ

Коста Финдикиковъ

Лошо гърло

Децата ходѣха вече отдавна на училище. Единъ день се разнесе въ училището вестта, че Колчо Мишкинъ, ученикъ III-три отдѣленіе, се разболѣлъ отъ страшната болесть — дифтеритъ или лошо гърло. Отведоха го въ болницата на фийска болница. Но тъй като е било много късно, Колчо умрѣлъ само слѣдъ два дни.

Болестьта се разпространяваше бързо. Плачъ цѣлото село. Умрѣла още нѣколко деца, а другитѣ пъкъ изпаднали въ болницата. Настрѣшала всички хора. Нагнѫсила се родителитѣ. Никой не знаеше какъ да сполети децата му. Разплака се мало и голѣмо.

Единъ день дойдоха лѣкаритѣ въ училището. Започнаха да слагатъ на всички ученици инжекціи противъ лошо гърло. Децата плачеха, че хитъ ги не болѣло. На отиване лѣкаритѣ казали, че ще ги инжектирѧтъ още два пѫти, за да не ги хваща лошата болесть.

На обѣдъ пъкъ общинскиятъ барабанчикъ пренесна цѣлото село и обявяваше да бѫдатъ занесени всички малки деца въ училището за да ги инжектирѧтъ.

Запретнаха се майкитѣ, изкикаха децата си, пренѣкаха ги и започнаха да се нижатъ на синдикъ къмъ училището. Като минавала край стрина Кунка Бърборката и дума:

— Хайде, мари Кунке,айде да носимъ децата въ училището, че ще ги инжектирѧтъ. Не кажатъ е почнала всички ни измори.

— Мари вие полудѣли ли сте, та це слушате учителитѣ и докторитѣ. Щуи доктори, нищо не разбирѧтъ. Ей на, Ганчо Ганчевъ, навреметно страда отъ лоша болесть. Нищо не му помогнаха. Че кажа то заведохъ при баба Върба, сама то отъ едно бѣяне и водата, която му дадо за пиене отъ гасенитѣ въглени, всичко отиде по дяволитѣ. Ей го на, днесъ е лежнѣ можне, бащъ ергенъ за женитба.

— То, така се е случило съсѣдке. Минало му е отъ нѣщо друго, а не отъ бѣянето. Я пъкъ на моя Петко докторитѣ му помогнаха. Отъ гроба дето се вика го извадиа. Знаятъ, знаятъ тѣ, но ние не вѣрваме, пъкъ държимъ много нечисто и не изпълняваме порѫчкитѣ имъ. За много работи ние сме си виновни, каза кака Дончовица.

Жко стане нѣщо, ей и баба Върба, на два разкрача е отъ насъ. Ще ми помогне по-добре, каза стрина Кунка и бѣгъна вратата следъ себе си.

Не само тоа, но тя не прентана да ходи въ училищѣ кѫдето имаше болни деца и бѣ забранено да се ходи на гости. Тъ съ курка на пазвата по цѣли дни сѫрнишѫ, примѫнаваше пресъ плетницитѣ и ходѣше отъ кѫща на кѫща. Я когато нѣкой и кажаше, че не прави добро, тя му отговаряше съ присмѣхъ.

— И такива страхлиши не бѣхъ видѣла. Че бяха ли да слушате голоеа доктори? Имало нѣкакви микроби, че де сж. Никѫде не съмъ ги видѣлъ. Лъжатъ ви и отгоре имъ вѣрвате. Че мога ли азъ да се стърпя у дома? Най-после жената хора сж и трѣбва да ги поразговорчѧ. Ей го на, тоа кова время кода, и Шино вода съ себе си, а нищо му нѣма на детето, зараво е като кавъ-ко детето се хваща.

Следъ като инжектирала децата и третира пѫть болестьта се почти изгубѝ. Хората се поуспокоиха и заживѣха безъ страхъ.

По едно время Шино се разболѣ. Думаха и на стрина Кунка да повика лѣкарь, но тя не помисли и го лѣкуваше по бабешки. Баба Върба, както сжщинска вещица отиваше всѣка вечеръ и сутринѫ да прави магии. Най-после и лѣкарятъ отидоха, но Шино се бѣше вече задушилъ и умрѣ до часъ. Вземаа сноха отъ устата на братчето му Динко. Следъ като я изследвала, каза, че има бацили отъ лошо гърло и го инжектирала въ бонницата. Тамъ стоя две седмици, излѣкувана го и си дойде на село.

— Следъ смъртта на Шино всички си думаха:

— Ето защо не бива да се вѣрва на магесници и бабешко лѣкуване. А трѣбва да се пазимъ отъ заразяване.